GAZETY POLSKIE

Anno 1736.

Z Warſzawy die 7 9bris.

Z Drezna Liſty oſtatnie *de 31. 8bris* piſane donoſzą, Iż Krolewic Jmść nayſtarſzy wyiachał z tamtąd do Hubertzburgá do Kroleſtwa Ichmośćiow ná Feſt Swiętego HUBERTA, ktory w Sobotę przypadał, á zá nim poſpieſzył Jegomość Xiądz Nuncyuſz, weſpoł z Jegomośćią Xiędzem Biſkupem Poznańſkim. Jmść P. Mniſzech Podkomorzy Litt: *pridie* záwitał do Drezna *properaturus* do Hubertzburga, z kąd Kroleſtwo Ichmość máią *divertere* do Torgau, y tám dwa dni zábawiwſzy ſię wielkim Polowaniem Dźikow, ziadą do Drezna ná Zimową Rezydencyą.

W przeſzły Poniedźiałek, iáko *in Termino Commiſſionis Auctionis* Woyſka *per Legem Publicam præfixe*, ziacháli ſię tu niektorzy Ichmość Pánowie Kommiſſarze od Woiewodztw, y Ziem ná Seymikách *Relationis* deputowani. Jáko to z *Woiewodztwa Krakowſkiego* Jegomość Pan Morſztyn Stároſta Duninowſki. *Z Kuiaw* Jmść Pan Głębocki Podkomorzy Brzeſki Kuiawſki. *Z Woiewodztwa Ruſkiego* Ichmość Łączyńſki Chorąży Zydaczewſki Sędźia Grodzki Lwowſki, Drohoiewſki Káſztelanic Czerniechowſki, Bukowſki Sędźic, y Kommiſſarz Sánocki. *Z Ziemi Czerſkiey* Jegomość P. Grzybowſki Stolnik Czerſki. *Z Ziemi Ciechanowſkiey* Jegomość Pan Pęczkowſki Piſarz Goſtyńſki. *Z Ziemi Rożańſkiey* Jegomość Pan Karniewſki Podſtoli Rożańſki. *Z Ziemi Liwſkiey* Jegomość Pan Wodźińſki Podſtoli Liwſki. *Z Ziemi Drohickiey* Jegomość Pan Ciećierſki Stolnik Drohicki. *Z Ziemi Mielnickiey* Jegomość Pan Grabowſki. *Z Woiewodztwa Rawſkiego* Jegomość Pan Trzćińſki Podczaſzy Rawſki. *Z Ziemi Sochacze-*

czewſkiey Jegomość Pan Laſocki. *Z Ziemi Goſtyńſkiey* Jegomość Pan Podczaſki Piſarz Grodzki Goſtyńſki. *Z Woiewodztwa Płockiego* Jmć P. Weſſel Podſędek Zaſkrzyńſki. *Z Woiewodztwa Sieradzkiego* Jmść P. Walewſki Chorąży Piotrkowſki; y zaraz mieli Audyencye u Xiążęćia Jmośći Prymaſa á potym Konferencye względem wynaleźienia ſpoſobu *Auctionis* Pomienionego Woyſka, po ktorych wyſzedſzy ż Pokoiow z Xiążęćiem Jmćią Prymaſem tudzież z Jmćią Xdzem Kanclerzem Kor: (ktory dnia wczorayſzego reaſſummował Sądy J K.Mośći Aſſeſſorſkie) także Xiążęćiem Jmośćią Woiewodą Ruſkim y Ichmośćiami Przemyſtſkim, y Krzywińſkim Kaſztelanami, zaśiadali pomienioni Ichmość PP. Kommiſſarze y po zagaieniu Kommiſſyi *ob. ſpem Majoris frequentiæ* tak Ichmośćiow PP. Senatorow iako y Kommiſſarzow do dnia dźiśieyſzego odłożyli byli. Ná ktorym gdy więcey Ichmośćiow ani *ex Senatu*, ani *ex Ordine Equeſtri* nie przybyło, Xiąże Jmć Prymas remonſtrował wſzytkim Ichmośćiom przytomnym że *in tanto Numero* Ichmośćiow tak znaczne *Opus*, oſobliwie bez prezencyi Ichmośćiow PP, Hetmanow ná ktorych wiele należy, tudźieſz Miniſtrow, ułożone ani rozpoczęte być niemoże, więc życzył teraznieyſzą Kommiſiyą zalimitować do trzech Niedźiel przed Seymem przyſzłym, ná co wſzyſcy Ichmość zezwolili, potym niektorzy Ichmość upráſzáli Xiążęćia Jegomośći Prymaſa, áby ráczył nápiſáć do Krola Jegomośći, ſupplikuiąc naprzod o powrot Jego Páńſki do Polſki, potym ażeby w Uniwerſałach Przed-Seymowych obieráć można Kommiſſarzow tym Woiewodztwom, y Ziemiom, gdźie ſą Seymiki porwane.

Jegomość Pan Staroſta Merecki ieſzcze tu w ſłábym zdrowiu znayduie ſię. Jegomość Xiądz Nominat Płocki w zupełnym zoſtáiąc zdrowiu *continuat* tu Rezydencyą ſwoię.

Z Kamieńca Podolſkiego die 16. 8bris.

Kozakow, czyli Haydamakow ná Ukrainie około dwoch Tyśięcy ma ſię znaydować nád ktoremi maią Kommendę, Pułkownik Rudl, Grzywa, Lebedyniec y inni, ktorzy z Sotnikami Bunty podnoſzą y pod Smiłą Podiazd Polſki znieśli, iáko rachowano 140. Ludźi y więcey oprocz Kompanii, potym obroćili Marſz ſwoy

ku Tedyowu, gdźie miedzy Bohuſławem rabunki wielkie poczynili, Gubernatorow, Podſtarośćich, y Dźiedźicow, iednych *crudeliter* pomęczyli, drugich pozabiiali. W Pawołoczy Jmć Pana Rzewlińſkiego Gubernatora tamecznego zákłoli, także Popa ktory ná gwałt dzwonił; ztamtąd wroćiwſzy ſię do Pohrebiſzcz, tamże *die 4ta præſentis* z rana ſtaneli y naprzod Miaſto przez cały dźień attakuiąc, ná godźin 3. przed zachodem Słońca dobyli, y Ludźi broniących ſię iednych śmiertelnie poranili, drugich ná placu położyli, potym zrabowawſzy iuz Miaſto y Zydow pozabijawſzy, Zamek dnia 10. *8bri* przez godźin kilka dobywaiąc Palili, Sady wyrąbywali *expoſt* Jmći Páná Szczenieckiego Kommiſarza Xiążęćia Jmći Kaſztelana Krakowſkiego y z Synem jego zabili, tamże w Zamku ná kilkadźiesiąt Tyśięcy w gotowiznie y Ruchomośćiach zabrawſzy, reyterowali ſię ku Tedyowu, y *die 11. currentis* tož Miaſto y Zamek Tedyowſki przez dźień cały rabowali, tylko przećie Gubernator tameczny JmćP. Drozdowſki na błota uſzedł.

Jmśći Páná Spendowſkiego Towarzyſza Znaku Pancernego Jmći Páná Podkomorzego Lwowſkiego maiącego pod Kommendą ſwoią Dragonii 30. y Piechoty 60. ná przeprawie, wyżey wyrażony Rudl Pułkownik wźiąwſzy ná parol y aſſekurowawſzy ſię że bez naymnieyſzego uſzczerbku y dyſarmowania wolnym puśći: konie munderunek y wſźytko zabrawſzy, żyćiem tylko darował y wypendźił. Więc JmćP. Bukowſki Regimentarz złączywſzy ſię z Partyą Ukrainſką tudźież z innemi, poſzedł z Woyſkiem Partyi Podolſkiey ku tymże Haydamakom; y iako z Winnicy teraznieyſzą Pocztą *de 23. 8bris* donoſzą, że tenże JmPan Bukowſki Regimentarż już z Tedyowa ku Liśiance pomknął ſię z Woyſkiem, Haydamacy zaś poſzli ku Dnieſtrowi niżey, gdźie idąc w Berſedźie Gubernatora zabili.

Z Latyczewa de 25. 8bris.

Piſzą iż tam *die 20. Ejuſdem* z Soboty na Niedźiele we dwie godźiny po zachodźie Słonca widźiany był Znak ná Niebie Ogniſty z zá chmury wynikaiący od Zachodu Słońca ćiągniący ſię ku Pułnocy, gdźie ſpuł godźiny trwał, potym w godźinę nad za

cho

chodem Słońca pokazały ſię trzy Kolumny Biała, Czerwona, y Zołta, ktore idąc ku Pułnocy wſzytkie obrociły ſię w czerwone, y trwały puł godźiny, á potym zniknęły. Od Jmći Paná Bukowſkiego Regimentarza przyſzła *recenter* wiadomość do Latyczewa że tych wſzytkich Haydamakow rozgromiono, wozy Kozackie z znaczną dobyczą odbito, innych w Rzekę nagnano, gdźie wiele ich pogineło, Konie zaś niemal wſzytkie odebrało Woyſko Polſkie.

Z Jarosławia de 31. 8bris.

Donoſzą iż tam JmPan Stadnicki Kaſztelan Bełſki *die 27. 8bris fatiſceſſit.*

Z Litwy.

Z Orſzy die 20. Octobris.

Die 16. Præſentis Odprawił ſię tu akt Pogrzebowy s. p. J. Pana Káźimierza Sákowicza Podkomorzego Woiewodztwa Witebſkiego w Kośćiele WW. OO Trynitarzow przy znaczney frekwencyi rożnych Ichmośćiow ná ten ákt przez Imość Pánią Podkomorzyną teraznieyſzą Wdowę ſprowadzonych y uproſzonych miedzy ktoremi *conſulto* ziachawſzy, znaydowali ſię iáko to JmćP. Ogińſki Woiewoda Witebſki z Imośćią ſwoią weſpoł z Ichmośćiami Przewalſkim y Wierzbowſkim Staroſtami Synámi ſwemi, do ktorych w drugi dźień Pogrzebu przybył Jmć Pan Potocki Wda Bełſki. Ten tedy akt Pogrzebowy (przy pięknego Illuminacyi rzęſiſtemi Lampami po wſzytkich śćianach *ab intra* Kośćioła akkomodowanemi tudźieſz około ſtruktury Katafalku oſobliwą inwencyą wyſtawionego także kolumn y wiſzących Feſtonach z malowaniem y rożnemi inſkrypcyami, gęſtemi Swiecami y bogatemi apparatami adornowany) trwał przez trzy dni, przez ktore co dziennie żałobnemi Obiadami tak Duchownych, iáko y Swieckich Ichmośćiow Imość Páni Podkomorzyna Witebſka ſolennie traktowała.

Z Kodnia de die 30. 8bris. Jmć Pan Sapieha Kanclerz Lit: wydał Uniwerſał ná Sądy J. K. Mći Aſſeſſorſkie W. X. L. *in diem 21. Menſis Februarii* do Brześćia Litewſkiego determinowane.

GAZETY CUDZOZIEMSKIE.
Anno 1736.

Z Włoch.

Z Neápolim Die 4. 8bris.

Przybył tu Officyer od Garnizonu z Peſcari donoſzący, iż 850. Zołnierzy ták Szweycarow, iáko y Neápolitánow z niektoremi Under-Officyerámi uſzli z tegoż Miasta *ad ſtatum Eccleſiaſticum* z wſzelkim porządkiem, y Armaturą Zołnierſką. W tych dniach poſzło z tąd kilka Okrętow z rożnemi Prowiantámi, przy ktorych znaydowało ſię 2000. Zołnierzy dla odmienienia Garnizonu w Sycylij.

Z Rzymu Die 6tâ 8bris.

W przeſzły Poniedźiałek Ichmość *Judices de Rota Romana* w liczney Aſſyſtencyi Ichmośćiow Prałatow, y Prokurátorow, udawſzy ſię do Bazyliki S. PIOTRA reáſſumowali zwyczáiem ſwoim tameczny Trybunał. *In Craſtino* Ochrzczono dwoch Młodych Synow nie iákiego Zyda bogatego Spizzichin názwanego tu rezyduiącego, ktorych *de Fôte levavit* Kardynał *Firau.* Sporządzáią tu dla Kardynała *Ottoboni* Barwę bogatą ná cáły Dwor, tudźież Karety, ktoremi z wielką Mágnificencyą wieżdżać będźie ná Solenne *Te DEUM laudamus* do Kośćioła Francuſkiego Swiętego LUDWIKA, á to z okázyi przyſzłego publikowanego Uniwerſalnego Pokoiu. Krolowa Hiſzpańſka Kardynałowi *Aquaviva* dárowała Pałac *ad vitæ tempora* Farnezki názwany, w ktorym to Pałacu ná przyięćie pomienionego Kardynała z Neápolim powracáiącego wſzelkie czynią *Præparatoria,* ten záś Kardynał *de novo* będźie *Characteriſatus* zá Poſła *Regis Catholiciſſimi.*

Z Liworny Die 6. 8bris.

Woyſko Hiſzpańſkie ieſzcze znayduie ſię ná niektorych mieyſcách, iáko to w Lawenza, Pontremoli, y innych, czáſu tákże determinowanego względem Ewakuácyi tychże Woyſk z Toſkany ieſzcze niemáſz. Woyſka záś Ceſarſkiego *ad ſtatum Lucenſem* coraz to więcey przybywa.

Liſty z Barcellony donoſzą, iż tám Okręty ſtoią pogotowiu dla Woyſka 20000. Káwaleryi 5000.

y 100. Armat, tákże śiła Możdżerzy, y innych Hiszpańskich Ammunicyi do Woyny należących, gdźie zaś to Woysko ma się obrocić *non cōstat*, iednak koniekturuią, że będźie ordynowane do oblężenia Algieru.

Z Medyolanu de 10. 8bris.

Mieszczánie tuteyśi przez 35. Mieśięcy odpráwowali Warty w Bramách tuteyszych, y dopiero w przeszłą Niedźielę *ab hoc onere* uwolnieni zostáli. *Die 1mâ præsentis* Jegomość Pan Graff *de Kevenhuller Principaliorem Nobilitatem*, tudźież Officyerow z okázyi przypadáiącego Festu Národzenia Cesarza Jegomośći solennie traktował przy bićiu z Armat. Przybył tu *recenter* z Wiednia Jegomość Pan Graff *de Visconti.*

Z Niemiec.

Z Wiednia Die 13. 8bris.

Cesarzowa Jeymość w słábym zdrowiu znayduie się, dla tego życzy sobie, iáko y Xiężna Lotaryńska przenieść Rezydencyą swoię z Faworyty do tuteyszego Zamku ná Zimową Rezydencyą; więc dnia dźiśieyszego spodźiewaią się tu całego Dworu Cesarskiego. W przeszłą Sobotę Cesarz Jegomość był *præsens* przy Konferencyi w teraźnieyszych Konjunkturách w Zamku Faworyta odpráwioney. *In Crastino* zaś w Niedźielę tenże Cesarz Jmść w Assystencyi Kardynała Arcy-Biskupa tuteyszego, Nuncyusza Apostolskiego, Posła Weneckiego, y innych Ichmćiow iáko w Dźień Festu Nayśw: Panny MARYI Rożańcowey był w Kośćiele OO: Dominikánow ná Dewocyi solennie odpráwioney. Spodźiewaią się tu w krotce Graffa *de Canales* w Charakterze Posła od Krola Sardyńskiego. Lubo zaś Kuryer z Konstantynopola *recenter* do Dworu tuteyszego przybywszy dobrą czyni nadźieię, że z Portą do żadney nieprzyidźie ruptury Pokoiu, owszem w krotce uczyniona ma być miedzy Nią, y Moskwą Medyácya, gdy Sułtan Wielki podáne Propozycye *majori in parte* ákceptował, zezwaláiąc ná oddánie Moskwie Fortecy Azowa *cum certo Districtu* wiecznemi czásy; tedy iednak Minister Moskiewski nieustannie dopomina się deklárowanych względem uczynioney Ligi Traktatu Subsydyalnego Pośiłkow, dla tego rysztowanie się do Woyny *continuatur*, oraz dopominano się ostátniey Rezolucyi Rzeczypospolitey Weneckiey *in Casu* Woyny z Cesarzem Jegomośćią; y luboby

do

do formalney nieprzyſzło Woyny, przynamniey *ſub Armorum ſtrepitu* Porta do prętſzego nákłonić ſię może Pokoiu. Do Kroácyi poſłáno z tąd kilka Tyśięcy Muſzkietow, dokąd w krotce máią prowadźić Artyleryą, y inne Ammunicye Woienne. *Interim* głoſzą tu, iż ieſt poſłána dyſpenſa Jegomośći Pánu Generałowi Graffowi *de Palfi*, áby Woyſko mogł lokowáć ná źimowe Kwatery *in caſum* przykrych czáſow. Wyiazd Xiążęćia *de Saxe* Hildburghauſen do Kroácyi ieſt do kilku dni odłożony, z czego koniekturuią że podobno do przyſzłego Roku odłożone będą Operácye Woienne z Turkámi, ktorzy (iáko tu ieſt wiadomość) złączyli w Bośnii *Corpus* Woyſka ſwego, z ktorego tákże cokolwiek poſłali ná Granice Wołoſkie, uczyniły tákże *Augmentum* w Garnizonách: Widin, Niſſa, Buchareſt, y Torporiſco w Wołoſzech, y fortyfikuią Jaſſy; y Soczow w Mołdawie, wſzyſtkich tákże Greczynow przytrzymuią y areſztuią, ktorzy do Kroácyi iádą, á to dla tego, áby niemożna doćiec co ſię w Bośnii dźieie, w ktorym to Kráiu ma mieć Kommendę nád niemi Graff *de Bonneval.*

Z Genui przyſzła tu wiadomość, iż Rzeczpoſpolita tameczna w nowey zoſtáie Konſternácyi, ponieważ nie tylko *Novam cladem* o 500. Ludźiach poniosła ná Korſyce, ále też wiadomość odebrała, iż Regent pomienioney Inſuły znaczny otrzymał Wexel, ktorym wiele Malkontentow co go odſtąpili byli, znowu ná ſwoię przekupił ſtronę, y przez Hiſzpańſką Eſzkadrę od Barcellony wyſłaną Officyerow, Artyleryą, y inne *neceſſaria* do oblężen ia Baſtyi, w krotce ma otrzymáć.

Z Francyi.

Z Páryża Die 19. 8bris.

Stánoł tu *recenter* Jegomość Pan *Don-Da-Cunha* Miniſter *Plenipotentiarius* Krola Portugalſkiego *à Statibus Hollandiæ*, y iuż kilka rázy był ná Konferencyách z Miniſtrámi tuteyſzemi dla wynaleźienia ſpoſobu zgodzenia Dworow Hiſzpańſkiego, y Portugalſkiego. *Interim* z Madrytu przyſzła tu konfirmácya, iż Krol Hiſzpańſki dał wyraźny Ordynans Xiążęćiu *de Montemar*, áby Xięſtwo Toſkańſkie *ſine mora* oddał Ceſarſkim. Publikácya Pokoiu, ktora *Die 15. præſentis* miała *ſubſequi*, ieſt przedłużona do pewnego czaſu, tákże wyiazd Krola Jegomośći Stániſłá-

niſławá, poki ſię pewne dyſſydye względem odebránia Xięſtwa Lotaryńſkiego, y oddánia Fortec *Imperij de novo* wſzczęte nieuſpokoią. *Fertur* tu, iż Krol Sardyńſki intencyą ma z teraźnieyſzey Woyny Tureckiey fruktyfikować odebraniem *Insulæ Cyprum*, ktora przedtym Domowi *Sabaudiæ* należała. *Die 12. currentis* zgorzał Pałac w Werſalij *de Villeroi*.

Z Frankfortu Die 20. 8bris.

Piſzą, iż Generał Ceſarza Jegomośći Graff Sekiendorff odebrał Ordynans, iż ſkoro tylko Fortecę *Imperij* Filibzburg, y Kiel odbierze w Poſſeſſyą, záraz ſię udáć ma do Wiednia, z támtąd do Węgier, podobno dla wźięćia Kommendy nád Woyſkiem tamecznym, ponieważ ieſt fama; że Rzeczpoſpolita Wenecka áffektuie onego zá Generała Felt-Márſzałka Woyſk ſwoich *in Locum* Graffa Szulemburga, ktory dla podeſzłych Lat ma intencyą złożyć tę Szarżą. Xiąże Wartemberſki poſłał Krolowi Jegomośći Francuſkiemu Prezent bárzo wybornego Wina Tokayſkiego.

Z Szwecyi.

Z Sztokolmu Die 6. 8bris.

Primis Januarij Krol Jegomość náſz ma *convocare Statum* ná Generalny Seym, ná ktorym między innemi Punktámi ma być proponowana Religia Niemiecka, y nowy Traktat uformowany z Anglią, ále względem Sukceſſyi do Korony niemáią nic *tractare*.

Z Ratysbonu Die 20. 8bris.

Względem Abolicyi Klauzuli, y Artykułu Ryżwickiego Pokoiu *ſupervenit* tu Rezolucya Dworu Ceſarſkiego, iż ponieważ Dwor Francuſki wyraźnie ſię z tym oświadczył, iáko Interes ten iedynie záwiſł od Ceſarza Jmśći, tedy Ceſarz Jmść zupełnie chce znieść tę Klauzulę, y wſzelkie *gravamina Religionis*, byleby tylko *Corpus Evangelicum* znalazło *Medium* zákończenia to w dobroći, áby *in poſterum* żadne więcey dyſpenſye *in Cauſa Religionis* niepowſtały.

Z Sztuttgardu Die 21. 8bris.

Znayduie ſię tu Poſeł od Rzeczypoſpolitey Weneckiey, ktory z Xiążęćiem tuteyſzym záwarł Traktat, według ktorego 10000. Woyſka taż Rzeczpoſpolita bierze *in obſequia ſua* zá wyliczeniem od káżdego Batalionu 50000. Czerwonych Złotych, *quo fine* ſrodze tu werbuią, y mowią zápewne, że Woyna nieomylna będźie między Ceſarzem Jegomośćią, y Portą Ottomańſką.